

Sýkoru koňadra jsme během prvního ročníku sčítání viděli na krmítkách nejčastěji.
Foto: Peter Stastnik © LBV

účastníků. Ze všech sýkor se vyskytovala v největších hejnech.

Druhým nejpočetnějším druhem se stal vrabec polní. Spatřen byl na dvou pětinach krmítek. Dobře se mu vedlo v Jihočeském kraji, kde v celkových počtech dokonce předběhl sýkoru koňadru. Třetí příčku obsadil vrabec domácí. Pro oba druhy vrabců je typické, že se vyskytovaly sice během menšího počtu sčítání než koňadra, zato v souhrnu ve větších hejnkách.

Seznam patnácti nejpočetnějších druhů letošního sčítání vidíme dole v tabulce. *Nejpočetnější druhy sčítání.* Podrobnější výsledky jsou k dispozici na webu krmítka.birdlife.cz/vysledky, kde si lze údaje filtrovat podle jednotlivých okresů a krajů,

Sčítání ptáků na krmítkách

O prvním lednovém víkendu proběhl po celé České republice první ročník sčítání ptáků na krmítkách pořádaný Českou společností ornitologickou (ČSO). Pod hlavičkou programu Ptačí krmítka se od pátku 4. ledna do neděle 6. ledna 2019 vydalo sčítat přezimující opeřence přes 14 000 dobrovolníků, kteří odevzdali neuvěřitelných 10 510 hodinových sčítání. Za pouhé tři dny takto účastníci sečetli přes čtvrt milionu ptáků, čímž byl tento nový program občanské vědy velmi úspěšně zahájen.

nebo si spatřené druhy seřadit podle celkového počtu, průměrné velikosti hejna a jiných ukazatelů.

ČÍM PTÁKY PŘIKRMUJEME

Údaje z prvního sčítání přinášejí zajímavé výsledky nejen o návštěvnících krmítek, ale i o nás – lidech, kteří do krmítek potravu chystáme.

Nejčastěji jsme ptákům do krmítek sypali slunečnici – ptáci si na ní pochutná-

JAK SE SČÍTALO

Díky jednoduché metodice se do sčítání mohla zapojit široká veřejnost bez předchozích hlubokých znalostí našich opeřenců. Stačilo si ve vymezených třech dnech najít hodinu času a během ní pro každý ptačí druh, který jsme zahlédli, zaznamenat nejvyšší počet jedinců spatřených najednou. Pokud jsme například spatřili nejprve tři modřinky, za chvíli pět, a potom jednu, zapsali jsme u modřinku pětku. Dodržením této metodiky zajistíme, že žádného ptáka nezapočteme omylem dvakrát.

Svá pozorování účastníci odesílali do ČSO. Kromě základních informací – datum, čas a místo sčítání spolu se seznamem pozorovaných druhů a jejich početností – bylo možné ve webovém formuláři doplnit další okolnosti sčítání, např. zda sčítání proběhlo na krmítku a čím jsme přikrmovali.

VÝSLEDKY SČÍTÁNÍ

Jednoznačně nejčastějším hostem našich krmítek byla během prvního ročníku sčítání sýkora koňadra, a to jak v celko-

vých počtech, tak v plošném výskytu. Na svém krmítku ji zaznamenalo přes 85 %

Nejpočetnější druhy sčítání 4. - 6. ledna 2019

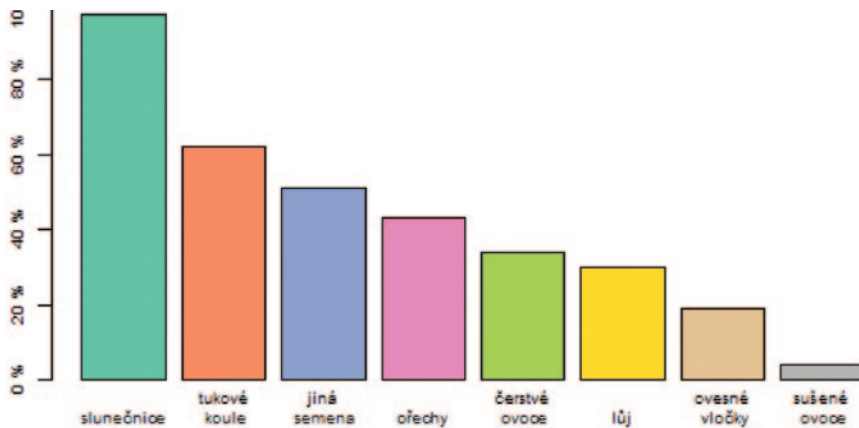
	počet jedinců	procento krmítek* (%)
sýkora koňadra	57 656	86
vrabec polní	42 772	41
vrabec domácí	38 717	37
sýkora modřinka	23 954	68
zvonek zelený	17 451	32
stehlík obecný	14 215	17
hrdlička zahradní	12 125	29
kos černý	10 855	48
pěnkava obecná	8 351	28
čížek lesní	5 732	11
straka obecná	5 553	23
brhlík lesní	5 037	31
strakapoud velký	3 576	27
sýkora babka	3 078	15
drozd kvíčala	3 030	2
celkem pozorovaných ptáků	278 232	97

* Procento krmítek: frekvence výskytu. Udává, jak často byl druh zaznamenán. Například četnost 25 % znamená, že druh byl zjištěn na čtvrtině sčítacích míst.

vali v 97 krmítkách ze sta. Druhou nejoblíbenější potravinou, na kterou se snažíme do krmítka opeřence nalákat, se staly tukové koule, těmi přikrmovalo 62 % účastníků. Do poloviny krmítek jsme

dávali i „jiná semena“, dále byly zastoupeny ořechy (43 %), čerstvé ovoce (34 %), lůj (30 %), ovesné vločky (19 %) a sušené ovoce (4 %). Viz graf Čím přikrmujeme ptáky.

Čím účastníci přikrmovali během sčítání ptáků na krmítkách 4.–6. ledna 2019. U krmítka sčítalo 97,5 % účastníků. Pro jedno krmítko šlo zvolit více možností přikrmování najednou.

Tukové koule bez plastových sítěk můžeme ptákům servírovat v zakoupeném či doma vyrobeném držáku. Mlynařiči dlouhoocasí už se krmí, modřínka vyčkává.
Foto: Zuzana Pernicová

Čím rozmanitější potravu do krmítek sypeme, tím více druhů máme šanci na krmítku pozorovat. Ať už ale krmíme ptáky jen slunečnicí nebo pestrou stravou, Česká společnost ornitologická vyzývá k tomu, abychom tak vždy činili zodpovědně. Podrobnosti, jak správně krmit, nalezneme na krmitka.birdlife.cz/jak-krmit-ptaky.

Tukové koule kupujeme bez umělohmotných sítěk (zbytečný obalový materiál) nebo je z nich alespoň před pověšením vybalíme. Ptáci by se do nich mohli zachytit, poranit se a v nejhorším případě uhynout. I malá síťka se může proměnit ve smrtelnou past, ze které už se pták nevytáhne.

Pokud v našem okolí zůstaly po zimě prázdné plastové sítčky na keřích, sesbírejme je! Popadané sítčky lákají svou vůní ježky a psy, kteří je mohou sežrat, a přivodit si tak vážné zdravotní problémy.

Chceme-li ptákům na své zahradě přilepšit i přes léto, jistě ocení výsadbu původních bobulonosných keřů, semených travin a pítka s čistou vodou.

PŘÍNOS PTAČÍCH KRMÍTEK

O chování přezimujících ptáků toho zatím víme velmi málo, což si Ptačí krmítka kladou za cíl změnit. Díky zapojení tak velkého množství dobrovolníků jako se v pilotním ročníku podařilo (14 333 účastníků odeslalo přes deset tisíc hodinových sčítání), získáváme velké množství dat z území celé České republiky.

Program je plánován jako dlouhodobý – sčítání na krmítkách budeme opakovat každý rok. Za pár let tak získáme velmi cenné údaje o trendech početnosti pro jednotlivé ptačí druhy.

V neposlední řadě je přínosem samotné zapojení širší veřejnosti do smysluplného vědeckého výzkumu. Kromě pocitů radosti, kterou pozorování opeřenců obvykle přináší, věříme, že účast v podobných projektech posiluje zájem o přírodu a aktivní vztah k její ochraně.

ZA ROK SČÍTÁME ZNOVU!

Termín 10.–12. ledna 2020

Sledujte krmitka.birdlife.cz

ČSO děkuje všem pozorovatelům a těšíme se na další ročník!